

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim

z dnia 30 listopada 2016 r.

Pełnomocnik E. K. (1) wniósł o zasądzenie odszkodowania w kwocie 420 zł oraz zadośćuczynienia w kwocie 10.000 zł od Skarbu Państwa z tytułu zatrzymania wnioskodawczyni w dniu 7 stycznia 2016 r. w sprawie PR 1 Ds. 47/2016 Prokuratury Rejonowej w G. W uzasadnieniu wskazał na okoliczności jej zatrzymania przez funkcjonariuszy Policji, warunki izolacji i przebieg czynności przeprowadzanych z wnioskodawczynią. Nadto pełnomocnik wskazał na okoliczności uzasadniające zasądzenie odszkodowania oraz opisał konsekwencje przedmiotowego zatrzymania dotyczące osoby wnioskodawczyni. Wskazał nadto, że dochodzenie, które było prowadzone w jego sprawie zostało umorzona, a w wyniku zatrzymania doszło do naruszenia dóbr osobistych E. K. (1).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 07 stycznia 2016r., na skutek zawiadomienia złożonego przez J. S. funkcjonariusze KMP w G. udali się w kierunku ul. (...) wG., gdzie w autobusie linii nr (...) czekał zgłaszający, który dokonał zatrzymania m. in. wnioskodawczyni E. K. (1) pod zarzutem dokonania kradzieży na szkodę zgłaszającego w dniu 05 stycznia 2016r. Wobec takiego zawiadomienia, po konsultacji z dyżurnym KMP, wnioskodawczyni została, o godzinie 15.20, zatrzymana. E. K. (1) została prawidłowo pouczone o uprawnieniach osoby zatrzymanej. Wnioskodawczyni została przewieziona, wraz z inną kobietą, pod Komisariat Policji nr 1 wG. Tam, najpierw wyprowadzono tę drugą kobietę, a następnie, po około godzinie, na komisariat wprowadzono E. K. (1). Wykonano wnioskodawczyni zdjęcie niezbędne do tablicy pogładowej, a następnie, na wniosek wnioskodawczyni, odprowadzono ją do Sali konferencyjnej KP gdyż wykonywano czynności z drugą zatrzymaną kobietą. W tym czasie umożliwiono wnioskodawczyni kontakt telefoniczny z mężem.

dowód:

- zeznania wnioskodawczyni, k.25-27,
- protokół zatrzymania wraz z pouczeniem, k. 6-7 akt PR 1 Ds. 47/2016,
- dokumentacja fotograficzna, k.11 PR 1 Ds. 47/2016,
- notatki, k. 1,2,33

Około godziny 18.00 do zatrzymanej przyszło dwóch funkcjonariuszy Policji, którzy oświadczyli jej, że jest zatrzymana do wyjaśnienia. Następnie E. K. została przewieziona do Policyjnej Izby Zatrzymań. Tam, po wykonaniu niezbędnych czynności (w tym rewizji osobistej) została osadzona w celi. Przebywała tam sama. W dniu 07 stycznia 2016r. zatrzymana nie otrzymała posiłku albowiem kolacja została wydana przed przybyciem zatrzymanej. Umożliwiono jej skorzystanie z toalety gdzie napiła się wody z kranu. Zatrzymana mogła, w ciągu dnia, na żądanie, swobodnie korzystać w toalety. Została uprzedzona o tym by w nocy, w miarę możliwości tego nie czynić gdyż funkcjonariusze mieli inne czynności.

Następnego dnia E. K. (1) otrzymała śniadanie i obiad a następnie w godzinach popołudniowych została, w kajdankach, dowieziona na I Komisariat Policji gdzie o godzinie 16.50 rozpoczęto przesłuchanie podejrzanej E. K. (1). Po przesłuchaniu pobrano od podejrzanej odciski palców. Przesłuchanie zakończyło się o godzinie 18.10, po przesłuchaniu E. K. (1) została zwolniona.

dowód:

- zeznania wnioskodawczyni, k.25-27,
- protokół przesłuchania E. K. (1), k. 29-31 akt PR 1 Ds. 47/2016.

W trakcie trwania dochodzenia prowadzonego wobec E. K. przez I Komisariat Policji w G. , w czasie zatrzymania E. K. (1) , były wykonywane czynności: rozpytania osób pokrzywdzonych kradzieżami (k. 13), przesłuchania drugiej z zatrzymanych osób (k. 22-23), przeszukania w miejscu zamieszkania drugiej zatrzymanej kobiety (k. 17-19), przeszukanie w miejscu zamieszkania E. K. (k. 25-26) . Po przeprowadzeniu czynności dowodowych , w dniu 04 kwietnia 2016 r. funkcjonariusz Policji sporządził postanowienie o umorzeniu dochodzenia, a prokurator , w dniu 11 kwietnia 2016r., je zatwierdził. Przedmiotowe postanowienie stało się prawomocne w dniu 06 lipca 2016 r.

dowód:

- notatka, k. 13 akt PR 1 Ds. 47/2016,
- protokoły przeszukania, k. 17-19,25-26 akt PR 1 Ds. 47/2016,
- protokół przesłuchania S. J. , k. 22-23 akt PR 1 Ds. 47/2016 ,
- postanowienie o umorzeniu dochodzenia, k. 96 akt PR 1 Ds. 47/2016,
- postanowienie Sądu Rejonowego, k. 109-110 akt PR 1 Ds. 47/2016.

E. K. (1) jest na emeryturze z uposażeniem w wysokości ok. 1800 zł. Wcześniej pracowała jako korektor tekstów i redaktor w Wojewódzkim Ośrodku Metodycznym. Obecnie , sporadycznie, otrzymuje zlecenia z (...). Współpracuje także z Archiwum Państwowym, wykonuje korekty , m. in. N. Rocznika H. – Archiwalnego. Z tego tytułu uzyskuje dochód w kwocie kilkaset złotych rocznie. Mąż wnioskodawczyni otrzymuje emeryturę w wysokości około 1800 zł. Małżonkowie są właścicielami mieszkania, garażu, samochodu, mają oszczędności ok. 300.000 zł.

dowód:

- zeznania wnioskodawczyni, k.25-27,

Po zwolnieniu z Izby Zatrzymań E. K. (1) źle się czuła, nie mogła spać, miała lęki. W związku z tym skorzystała z pomocy lekarskiej na Izbie Przyjęć Szpitala (...) w G., gdzie przepisano jej leki i polecono dalsze leczenie w Poradni Zdrowia Psychicznego. Na skutek zatrzymania , ale także toczącego się postępowania przygotowawczego E. K. (1) była zestresowana, czuła się napiętnowana, ograniczyła kontakty towarzyskie, borykała się z lękami , bezsennością. W związku z tym wnioskodawczyni korzystała z porad lekarskich lekarza psychiatry Z. K., z tego tytułu poniosła wydatki w kwocie 420 zł.

dowód:

- zeznania wnioskodawczyni, k.25-27,
- kserokopie dokumentów, k. 8-10, 23,

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek pełnomocnika E. K. (1), w ocenie Sądu, został uznany za słuszny, przy czym Sąd odmiennie od pełnomocnika wnioskodawczyni ocenił wielkość krzywdy, jakiej doznała ona na skutek zastosowania wobec niej środka przymusu, jakim było jej zatrzymanie w okresie od 7 do 8 stycznia 2016r.

Podstawą do orzekania w tej sprawie był przepis art. 552 § 4 k.p.k., stanowiący iż „ odszkodowanie i zadośćuczynienie przysługuje również w wypadku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania lub zatrzymania”.

W ocenie Sądu sam fakt umorzenia postępowania karnego, a więc jego definitywnego zakończenia wobec wnioskującej, przesądzał o konieczności uznania faktu wykonania tego środka przymusu za niesłuszny – tu sąd podziela znaczną część wywodów wskazanych w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 15 września 1999 r. (I KZP 27/99, OSNKW 1999/11-12/72) dot. podstaw odszkodowawczych Skarbu Państwa za działania jego organów.

Wątpliwości stron i Sądu nie budziła kwota dochodzonego przez wnioskodawczynię odszkodowania – 420 zł – a wynikająca z kserokopii rachunków za udzielane porady lekarskie i których E. K. korzystała. Dlatego w tym zakresie Sąd żądanie uwzględnił w całości.

Odnosząc się do oceny zasadności żądania wnioskodawczyni w zakresie zadośćuczynienia, w perspektywie ustalenia faktu naruszenia jej dóbr osobistych niewątpliwym jest to, że pozbawienie wolności E. K. stanowiło naruszenie przysługujących jej, jak każdemu człowiekowi, chronionych przez system prawny praw o charakterze niemajątkowym. Przykładowe wyliczenie tych dóbr z art. 23. k.c. (zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska) oczywiście nie jest pełne i może być i jest każdorazowo uzupełniane.

Sam fakt zatrzymania (pozbawienia wolności) w perspektywie przytoczonych wyżej, i wiarygodnych zdaniem sądu, dokumentów – protokołów zatrzymania, czy też informacji o dacie zwolnienia E. K. był niesporny. W ocenie Sądu jednak żądana kwota zadośćuczynienia jest zbyt wysoka mając na względzie w/w ustalenia faktyczne i okoliczności zatrzymania E. K. i wykonania środka przymusu. Jak wynika z w/w ustaleń E. K. była pozbawiona wolności w godnych warunkach. Otrzymała, zgodnie z ustalonymi porami i regulaminem posiłki. Mogła korzystać w ciągu dnia z toalety. W nocy było to utrudnione jednakże nie sposób oczekiwać, iż zatrzymany na każde swoje wezwanie będzie doprowadzany do toalety, bowiem tego rodzaju cyklicznie powtarzające się żądania mogłyby znacznie ograniczyć a nawet sparaliżować działalność jednostki Policji. E. K. (1) przebywała sama w celi, nie była szykanowana czy poniżana przez współosadzonych. Biorąc pod uwagę, iż była ona pozbawiona wolności przez okres ok. 27 godzin, przy czym część z tego okresu spędziła podczas wykonywanych z nią czynności procesowych, sąd uznał, iż ten czas miał znaczenie dla przyjęcia, iż była wówczas poddana traktowaniu, które mogło nosić znamiona poniżającego.

W ocenie Sądu fakt zatrzymania był dla wnioskodawczyni swego rodzaju szokiem, wywołał u niej długotrwałe zmiany i uszczerbek w jej psychice. Nadto wnioskodawczyni jest osobą w starszym wieku, tak więc pobyt w PIZ z pewnością odbił się na jej zdrowiu. Nie bez znaczenia jest status społeczny i zawodowy wnioskodawczyni i związane z tym jej odczucia i złe samopoczucie.

Reasumując powyższe wywody – uznając zasadność samego żądania – sąd stanął na stanowisku, iż wielkość dochodzonego zadośćuczynienia była nieadekwatna do doznanej krzywdy przez E. K.. Tu sąd posiłkował się nie tylko opisem przebiegu samego zatrzymania – nie odbiegającego w żaden sposób od standardowego przebiegu takich czynności – ale również czasem jego trwania, jak i wysokością dochodów, które stanowiły również punkt odniesienia dla stopy życiowej wnioskodawczyni oraz stanowiły podstawę do oceny możliwej kwoty zadośćuczynienia. Z tych względów sąd oceniając całokształt opisanych wyżej okoliczności uznał, iż suma 3000 zł będzie adekwatną do rozmiaru doznanej przez E. K. krzywdy. Tu wskazać należy, iż wnioskodawczyni – jak wynika z jej zeznań – osiągała w tym czasie dochody w kwocie ok. 1800 zł w skali całego miesiąca, a nadto postępowanie karne, jakie toczyło się wobec niej zostało zakończone w satysfakcjonujący ją sposób. Sytuacja życiowa wnioskodawczyni nie uległa żadnemu pogorszeniu, doznała ona w/w uszczerbku, zwłaszcza na zdrowiu psychicznym, natomiast jej wizerunek w odbiorze społecznym, w ocenie Sądu, nie ucierpiał – a przynajmniej w tym zakresie sąd nie otrzymał żadnych dowodów. Z tego względu sąd orzekł jak w sentencji wyroku, o kosztach orzekając zgodnie z treścią art. 554 § 4 k.p.k.

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować w K.,
2. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem D.. pełnomocnikowi wnioskodawczyni ,

3. Z apelacją lub za 14 dni

08.12.2016r.